

JUBILEUMI KÖTET

Preparátor? Restaurátor?

A szavak hangzásbeli hasonlósága lehet az oka, hogy a preparátor és a restaurátor fogalmakat igen gyakran összetéveszti az érdeklődő látogató. A restaurátor az összegyűjtött műtárgyak (pénzermék, szőttesek, festmények, cserépedények, stb.) védelmét és konzerválását végzi, e tárgyak dokumentumértéke a régészet, néprajz, művészettörténet és más tudományágak munkájának alapja. A preparátor pedig a természettudományi gyűjteményi anyagok (növények, rovarok, madarak, halak, ősmaradványok, stb.) konzerválásával foglalkozik. Munkája nagyon összetett és sokrétű, egyrészt a természeti tárgyak sokfélesége, másrészt az egymásra épülő munkafolyamatok miatt. A preparátor figyelme kíséri végig a múzeumba került természeti tárgyat a gyűjteményben való elhelyezésig, ő sorolja be a rendszertani sorrendnek megfelelő helyre, a gyarapodást nyilvántartja és a gyűjtemények álagmegóvását is végzi. A természeti tárgyak szakszerű preparálása igen aprólékos munka, nagy türelmet, éles látást, jó kézügyességet és megfigyelőképességet igényel. A preparátumoknak nagyon fontos dokumentumértéke van, mely tudományos, természetvédelmi, oktatási, kiállítási szempontból is alapvető jelentőségű.

A növények preparálása előkészítés után egy speciális növényprés segítségével történik. A növényi részek víztartalmától függően mintegy három hétig tartjuk a prés alatt, közben szükség esetén cseréljük a nedvszívó papírokat, ellenőrizzük a preparátum állapotát. Dokumentáljuk a pontos lelőhelyet, a gyűjtés idejét és egyéb körülményeit, majd herbariumi cédulával ellátva a gyűjteménybe kerül.

Bizonyos rovar fajok (pl. lepkék, szitakötők, hangyalesők) preparálása olyan módon történik, hogy puhítás után speciális rovarfeszítő deszkára helyezzük, majd száradás után lelőhelyi cédulával ellátva rovartaroló dobozokba kerülnek. Ezután a zoológus meghatározza őket és a gyűjteményi rendnek megfelelően, rendszertani sorrendben szekrénykataszterbe kerülnek. A bogarak preparálása polifoam anyagon történik. Rovartük segítségével a lábakat, csápokat megfelelően rögzítjük, majd száradás, meghatározás, cédulázás után a gyűjteménybe kerülnek.

Valójában a természettudományi osztályon dolgozó preparátor munkája nemcsak arról szól, hogy konzerválja a természeti tárgyakat, gyűjteménybe helyezi, álagukat megóvjá és a szaknyilvántartást vezeti. Ezen túl még nagyon sokféle feladatot ellát, részt vesz a muzeológusok munkájának elősegítésében, például adatfelviteleket végez, szakmai kiadványok előkészítésében és kiállítások építésében segédkezik. Közművelődési feladatokat is ellát, bemutatja a preparálás munkafolyamatát diákcsoportok számára, elősegíti egyetemi hallgatók gyakorlati képzését (preparálást tanít természetvédelmi mérnök hallgatóknak). Természettudományos találkozók és konferenciák szervezésében, rendezésében vesz részt, a csere kiadványok elosztását végzi. Egyéb adminisztrációs feladatokat is ellát, térkép- és fotógyűjtemény nyilvántartást vezet, számítógépes adatrögzítéseket végez.



Simon Miklósné (Magura Izabella 1962-)

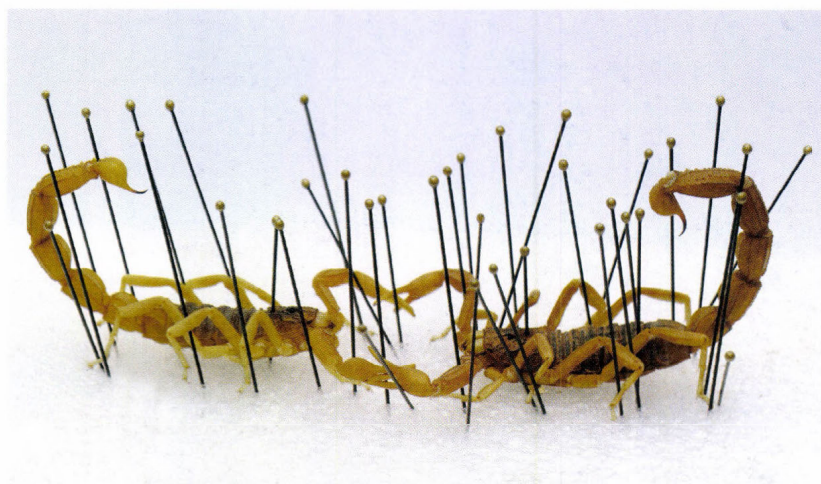
Szakközépiskolai tanulmányait Nagykanizsán végezte, ahol vegyészlaboráns képe-
sítést szerzett. 1985 óta rovar- és növény-
preparátorként dolgozik a Természettudo-
mányi Osztályon. A szakszerűen konzervált
természeti tárgyak mennyisége nagymér-
tékben megnövekedett munkája által az
elmúlt 24 év alatt.



Növény preparátum gondozása



Hangyaleső preparálás



Skorpiók harc közben



Rovarpók

100 ÉVES A MÚZEUM



Preparálás bemutatása



Hangyaleső lárvá homokba fúrja magát



Hangyaleső lárvá zsákmányával



Cserekiadvány átadása



Wolf Csilla



Susa Henrietta



Zsoldos Virág és Simon Miklósné a gemenci kiállítás megnyitóján



Pusztai Istvánné kiállítás rendezés közben

Esetenként igen érdekes kutatások folynak a múzeum falai között. Eveken keresztül neveltünk például hangyalesőket. Több száz lárvát elhelyeztünk egyenként és csoportosan homokban, melyeket naponta etettünk élő hangyával, mértük a tölcsérek nagyságát és egymástól mért távolságukat, majd bábozódás után kikeltettük a rovarokat. A vizsgálatok a hangyaleső lárvák viselkedés- és fejlődésbiológiai sajátosságainak tanulmányozása céljából történtek. A kifejlett állatok aztán preparálásra és meghatározásra kerültek, majd elhelyeztük a gyűjteményben a preparátumokat.

A természettudományi gyűjtés, feldolgozás, nyilvántartás feladatait az elmúlt évtizedek alatt számos munkatársunk segítette, akik hosszabb-rövidebb ideig voltak alkalmazásban a Természettudományi Osztályon. A preparátori és adminisztrációs feladatokat végző kollégák közül néhány nevet ezen a helyen is szeretnénk kiemelni, akik munkájukkal és személyiségükkel fontos szerepet játszottak a szakág fejlődésében: Wolf Csilla preparátor (1984–1987), Dobri Tiborné adminisztrátor (1988–1989), Kircz Katalin adminisztrátor (1990–1991), Tóth Anna preparátor (1991), Susa Henrietta preparátor (1992–1993), Vékony Emőke adminisztrátor (1995), Hellmann Izabella adminisztrátor (1996), Perényi Viktória adminisztrátor (1997), Zsoldos Virág adminisztrátor-gyűjteménykezelő (1998-2007).

Pusztai Istvánné (Csöpi néni) sokoldalú segítséget nyújtott nagy állandó kiállításunk, a „Természeti örökségünk” megvalósításában, majd működtetésében. Péntek Károlyné (Emi néni) mintegy tíz éven át volt a kiállítás másik teremőre, aki biológia tanári képzettségével fontos szerepet vállalt a közönségkapcsolatok tartalmas kialakításában.

Simon Miklósné